

Hospodářský výsledek firmy

Stanovení zisku

V následujícím textu se budou vyskytovat zkratky:

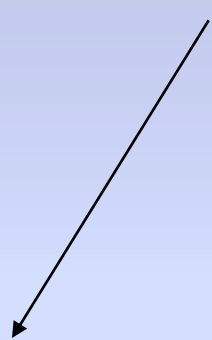
- FN – fixní náklady
- VN – variabilní náklady
- CN – celkové náklady
- T – tržby
- Z – zisk
- q – množství
- p – prodejní cena
- b – variabilní náklady na jeden výrobek (VN/1 ks)
- BZ – bod zvratu

Zisk by měl být hlavním cílem podnikání.

Zisk je tvořen rozdílem mezi výnosy a náklady, proto se firma snaží **snižovat náklady** a **zvyšovat výnosy**.

Výnosy

$$\text{Výnosy} = \text{Tržby} + \text{ostatní výnosy}$$

z hlavní činnosti podniku

z vedlejších činností podniku

Jaký je rozdíl mezi výnosy a příjmy?

v tomto okamžiku
firma vydá zboží odběrateli
a vystaví fakturu

vzniká **výnos**

teprve v tomto okamžiku
dostane firma
za zboží zapláceno

vzniká **příjem**

čas

Výnosy – peněžní částky, které podnik získal z veškerých svých činností za určité časové období

Příjmy – uskutečněné platby podniku (neboli přírůstek peněžních prostředků)

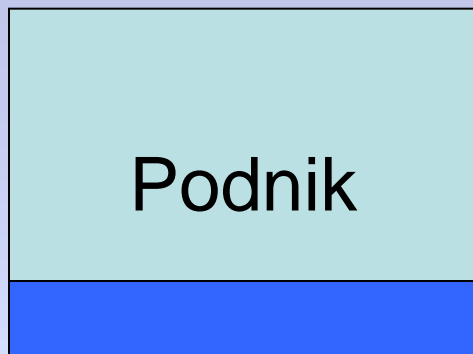
Může se stát, že firma má v účetnictví zaúčtován výnos, ale za dodávku nedostane zapláceno – tzn. příjmu se nedočká (např. tehdy, kdy se dlužník dostane do platební neschopnosti).

Podnik musí mít dostatek peněžních prostředků, aby mohl uhradit své závazky (vůči dodavatelům, zaměstnancům, státu apod.).

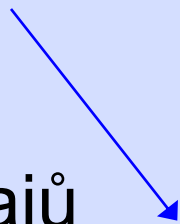
Proto musí sledovat trvalý peněžní tok (tok příjmů a výdajů), který označujeme jako **cash-flow**.

Cash-flow musí být neustále kladné. Jakmile by bylo záporné, firma by se ocitla v platební neschopnosti (tzv. insolvenční).

tok příjmů

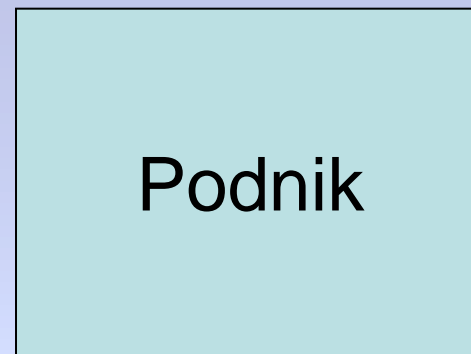
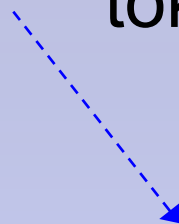

tok výdajů

cash-flow je kladný
– v pořádku

tok příjmů

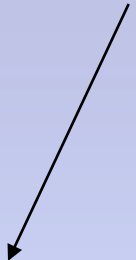

tok výdajů

cash-flow je záporný
– insolvence

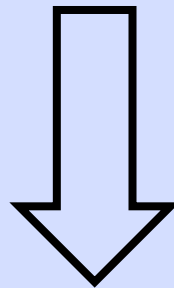
Výnosy = Tržby + ostatní výnosy

T = p . q

nebudeme uvažovat

Výnosy = Tržby = p . q

Náklady

Z hlediska objemu produkce rozlišujeme náklady **fixní a variabilní**.

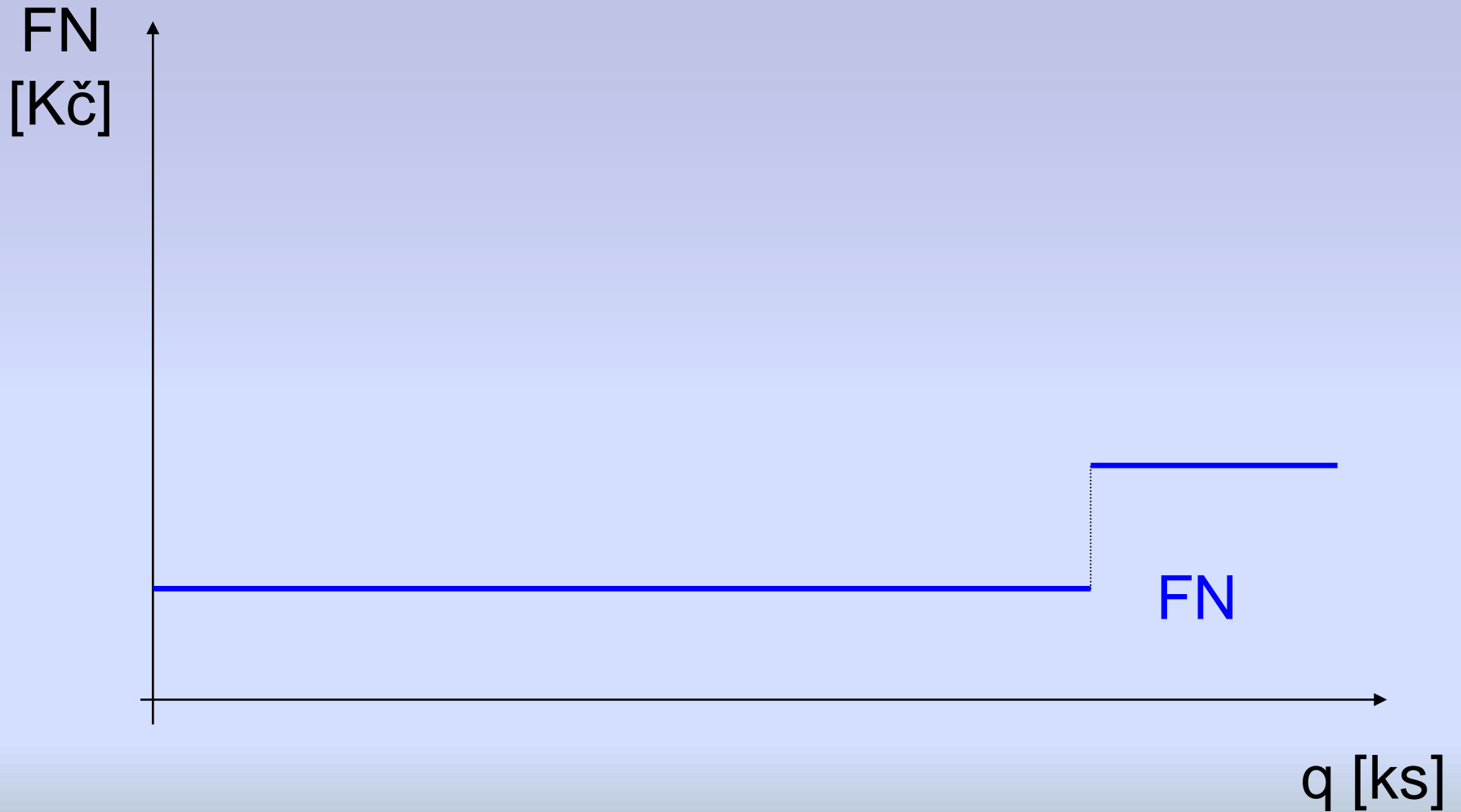
a) Fixní (stálé) náklady

Tyto náklady nejsou závislé na objemu produkce (vznikají bez ohledu na to, kolik toho firma vyrobí).

Např.: nájemné, pojištění, odpisy...

Fixní náklady jsou konstantní, pokud se mění, tak skokově.

průběh fixních nákladů

b) Variabilní (proměnné) náklady

Tyto náklady se mění s objemem výroby.

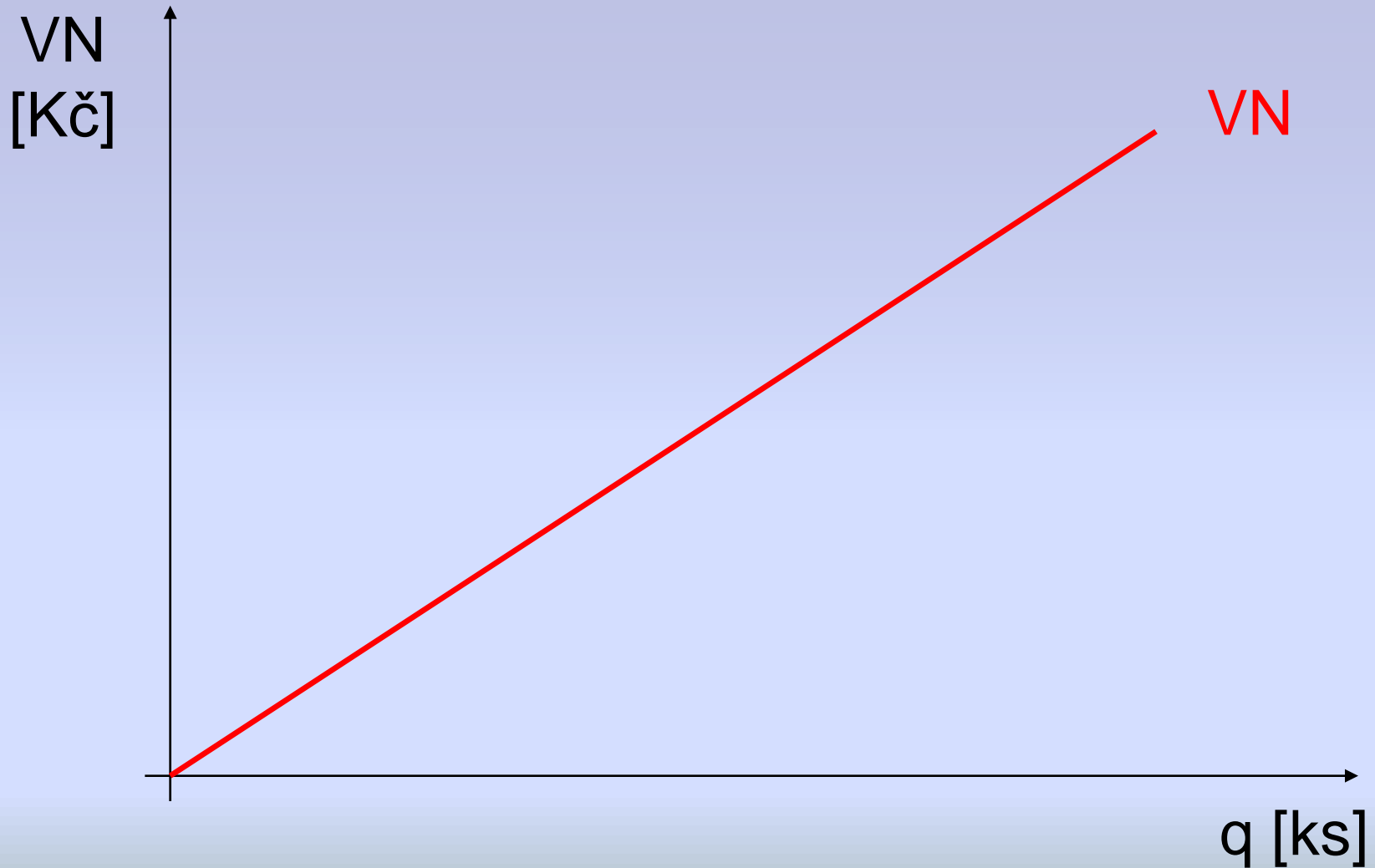
Např.: materiál, energie, pohonné hmoty...

Variabilní náklady mohou být:

- **proporcionální**
- progresivní
- degresivní

Pro snazší pochopení budeme dále uvažovat pouze proporcionální variabilní náklady.

průběh variabilních nákladů

Variabilní náklady VN vypočítáme:

$$VN = b \cdot q$$

Abychom zjistili **celkové náklady (CN)**, sečteme fixní a variabilní náklady:

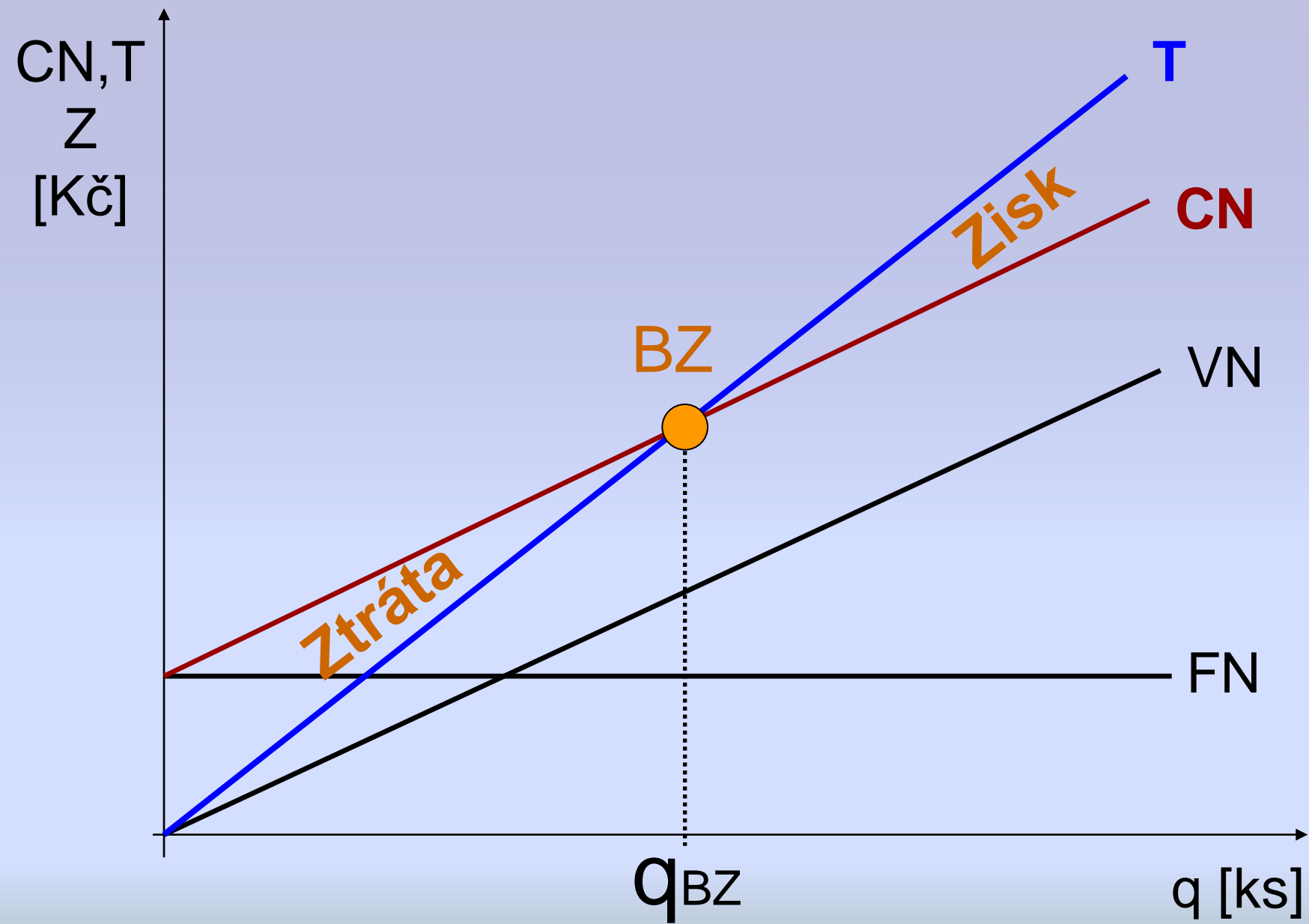
$$CN = FN + VN$$

$$CN = FN + b \cdot q$$

průběh **fixních**, **variabilních** a **celkových nákladů**

Nyní si **celkové náklady** a **tržby** znázorníme společně v jednom grafu.

Výsledek hospodaření

- **bod zvratu** je bod, ve kterém se celkové náklady firmy rovnají tržbám:

$$CN = T \quad \rightarrow \quad \underline{\text{zisk je nulový}}$$

- vlevo od bodu zvratu platí:

$$CN > T \quad \rightarrow \quad \text{zisk je záporný, vzniká } \underline{\text{ztráta}}$$

- vpravo od bodu zvratu platí:

$$CN < T \quad \rightarrow \quad \text{vzniká } \underline{\text{zisk}}$$

Analýza bodu zvratu

Jak vypočítáme množství, které musí firma vyrobit, aby vytvořila zisk?

Při jakém množství je ještě ve ztrátě, při jakém množství již dosáhne zisku?

Abychom mohli odpovědět na otázky, musíme odvodit vzoreček pro množství produkce v bodě zvratu.

Již víme, že $Z = T - CN$

Co platí v bodě zvratu?

Zisk je nulový $0 = T - CN$

$$0 = p \cdot q - (FN + VN)$$

$$0 = p \cdot q - (FN + b \cdot q)$$

$$0 = p \cdot q - FN - b \cdot q$$

$$0 = p \cdot q - b \cdot q - FN$$

$$0 = q \cdot (p - b) - FN$$

Nyní vyjádříme hledané q v bodě zvratu.

$$\mathbf{q = FN / (p - b)}$$

Příklad 1

Firma má následující měsíční náklady:

- fixní náklady $FN = 200\ 000$ Kč
- variabilní náklady na jeden výrobek $b = 12$ Kč

Určete celkové měsíční náklady:

- a) při výrobě 10 000 ks
- b) při výrobě 15 000 ks
- c) při výrobě 20 000 ks

Řešení:

$$CN = FN + VN$$

$$CN = FN + b \cdot q$$

a) $CN = 200\,000 + 12 \cdot 10\,000$

$CN = 320\,000 \text{ Kč}$

b) $CN = 200\,000 + 12 \cdot 15\,000$

$CN = 380\,000 \text{ Kč}$

c) $CN = 200\,000 + 12 \cdot 20\,000$

$CN = 440\,000 \text{ Kč}$

Příklad 2

Vypočítejte množství výroby, při kterém firma dosáhne bodu zvratu ($CN = T$).

Známe:

- $FN = 5\,000$ Kč
- $b = 23$ Kč (VN připadající na 1 kus)
- $p = 43$ Kč (prodejní cena výrobku)

Řešení:

Vyjdeme z již odvozeného vzorečku:

$$q = FN / (p - b)$$

$$q = 5\,000 / (43 - 23)$$

$$\underline{q = 250 \text{ ks}}$$

Firma dosáhne bodu zvratu (zisk = 0)
při produkci 250 ks.

Příklad 3

V následující tabulce vypočítejte a zapište chybějící údaje.

Objem výroby za 1 měsíc (ks)	5 000	20 000
Fixní náklady	79 000	
Fixní náklady na 1 výrobek		
Variabilní náklady		
Variabilní náklady na 1 výrobek	25	25
Celkové náklady		
Celkové náklady na 1 výrobek		
Prodejní cena za 1 výrobek	47	47
Celkové tržby		
Hospodářský výsledek (zisk – ztráta)		
Hosp. výsledek na 1 výrobek		

Objem výroby za 1 měsíc (ks)	5 000	20 000
Fixní náklady	79 000	79 000
Fixní náklady na 1 výrobek	15,80	3,95
Variabilní náklady	125 000	500 000
Variabilní náklady na 1 výrobek	25	25
Celkové náklady	204 000	579 000
Celkové náklady na 1 výrobek	40,80	28,95
Prodejní cena za 1 výrobek	47	47
Celkové tržby	235 000	940 000
Hospodářský výsledek (zisk – ztráta)	31 000	361 000
Hosp. výsledek na 1 výrobek	6,20	18,05

Zdroje

Moravcová, L.: Ekonomika. Praha, 2005.